

Õiguskantsler

Valga Vallavolikogu
Valga Vallavalitsus
valga@valga.ee

Teie 21.02.2020 nr 2-2.2/333-3

Meie 03.03.2020 nr 7-5/200165/2001141

Liikumiserivajadusega inimeste ligipääs vallavolikogu ja -valitsuse ruumidele

Lugupeetud Valga Vallavolikogu ja -valitsus

Õiguskantsleril paluti hinnata, kas on õiguspärane, et liikumiserivajadusega inimestel puudub ligipääs Valga Vallavolikogu ja -valitsuse ruumidele, mis asuvad aadressil Kesk 11 ja Puiestee 8.

Vallavalitsuse selgitustest ilmneb, et vallavolikogu ja -valitsuse tööruumid Kesk 11 ja Puiestee 8 hoonetes on liikumiserivajadusega inimestele osaliselt ligipääsmatud. Selline olukord ei ole õiguspärane. Samas on positiivne, et vallavalitsus otsib kirjeldatud probleemidele lahendust.

Palun Teil õiguskantslerit vähemalt kahe kuu tagant teavitada, mida on vallavolikogu ja -valitsus teinud selleks, et liikumiserivajadusega inimestel oleks volikogu ja valitsuse tööruumidele takistusteta ligipääs. Palun selgitage ka seda, kuidas on neis hoonetes korraldatud liikumiskustega inimeste evakuatsioon tulekahju või muu ohu korral.

Puudega inimeste osalemist ühiskonnaelus, sh kohaliku omavalitsuse juhtimisel, reguleerivad mitmed õigusaktid.

1. [Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) (PS) § 12 sätestab üldise võrdsuspõhiõiguse: kõik on seaduse ees võrdsed ja kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, samuti varalise ja sotsiaalse seisundi või **muude asjaolude** tõttu.

PS § 28 lg 4 järgi on lasterikkad pered ja puuetega inimesed riigi ja kohalike omavalitsuste erilise hoole all. See nõuab puuetega inimeste vajadustele erilise tähelepanu pööramist. Puuded põhjustavad üksikisikutele inimväärikuse ning teiste põhiõiguste ja -vabaduste realiseerimisel olulisi takistusi (nt võib liikumispuue takistada PS § 29 lg-s 1 sätestatud elukutse või töökoha valimise õiguse teostamist).

2. [Puuetega inimeste õiguste konventsiooni](#) (PIÕK) art 29 kohaselt tagavad osalisriigid puuetega inimestele poliitilised õigused ja võimaluse teostada neid õigusi teistega võrdsetel alustel. Samuti kohustuvad riigid tagama, et puuetega inimesed saavad teistega võrdsetel alustel tõhusalt ja täielikult, otse või vabalt valitud esindajate kaudu osaleda poliitilises ja avalikus elus, sh et neil on õigus ja võimalus valida ja olla valitud (punkt a).

PIÕK art 9 lg 1 järgi tuleb rakendada asjakohaseid meetmeid, et tagada puuetega inimestele teistega võrdsetel alustel juurdepääs füüsilisele keskkonnale, sh avalikele ehitistele ja teenustele nii linna- kui ka maapiirkondades.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

PIÕK art 2 sätestab, et kui mõistlike abinõude rakendamisest keeldutakse, on tegu diskrimineerimisega. Mõistlikud abinõud on vajalikud ja asjakohased teisendused ja kohandused, mis ei ole ebaproportsionaalselt ega alusetult koormavad ning on konkreetsel juhul vajalikud, et tagada puuetega inimestele kõigi inimõiguste ja põhivabaduste teostamine või kasutamine teistega võrdsel alusel (alalõigud 3 ja 4).¹ Euroopa Kohus on öelnud, et mõistlike abinõude rakendamise kohustust tuleb mõista kui nõuet kõrvaldada takistused, mis raskendavad puuetega isikute täielikku ja tõhusat osalemist tööelus teiste töötajatega võrdsel alusel.² Sellised meetmed võivad olla muu hulgas kas füüsilised või töökorralduslikud.³

3. [Euroopa Liidu põhiõiguste harta](#) art 21 lg 1 kohaselt on keelatud igasugune diskrimineerimine puude tõttu. Liit tunnustab ja austab puuetega inimeste õigust saada kasu meetmetest, mis peavad tagama nende iseseisvuse, sotsiaalse ja tööalase integratsiooni ning ühiskonnaelus osalemise (art 26).

4. [Euroopa kohaliku omavalitsuse harta](#) art 7 lg 1 sätestab, et valitud kohalike esindajate töötingimused peavad võimaldama neil vabalt oma ülesandeid täita. See tähendab kohaliku omavalitsuse esinduskogu kõigile liikmetele võrdsete võimaluste tagamist oma mandaadi teostamiseks, sh takistusteta ligipääsu esinduskogu ruumidele. [Euroopa kohaliku omavalitsuse harta kohaliku omavalitsuse üksuse tegevuses osalemise õigust käsitleva lisaprotokolli](#) art 2 lg 1 sätestab, et osalisriigid võtavad kasutusele kõik abinõud, et tagada õigus osaleda kohaliku omavalitsuse üksuse tegevuses (vt sama artikli 2. lõike punkti II alapunkt c).

Vallavolikogul tuleb korraldada oma töö nii, et volikogu liikumiserivajadusega liikmetel, samuti volikogu istungit jälgida soovivatel liikumiserivajadusega inimestel oleks volikogu istungiruumile takistusteta ligipääs. Ka vallavalitsuse töö peab olema korraldatud selliselt, et liikumiserivajadusega inimesele oleks tagatud takistamatu ligipääs tööruumidele.

On mõistetav, et Kesk 11 ja Puiestee 8 hoonete renoveerimine on kulukas, tehniliselt keerukas ja aeganõudev, kuid hoonete ümberehitamine ei ole ainus viis, kuidas tagada volikogu ja valitsuse tööruumidele takistusteta ligipääs. Volikogul ja valitsusel on õigus muuta ka oma töökorraldust ja ümber asuda ruumidesse, millele liikumiserivajadusega inimestel on takistusteta ligipääs.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Juta Saarevet 693 8404
Juta.Saarevet@oiguskantsler.ee

Vallo Olle 693 8445
Vallo.Olle@oiguskantsler.ee

¹ Vt ÜRO puuetega inimeste õiguste komitee [üldkommentaari nr 6](#) (2018) võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise kohta, CRPD/C/GC/6, 26.04.2018, p 23–27, lk 6–8.

² [EKO C-335/11 \(HK Danmark\) ja C-337/11, 11.04.2013](#), p 54.

³ Sama, p 49, 55–56.